REICHSTAG I MOST W SZPROTAWIE
Co mają wspólnego?

AUTOR:
© MACIEJ BORYNA 2026
MUZEUM ZIEMI SZPROTAWSKIEJ

FOT. MOST LAUBEGO W SZPROTAWIE PONAD RZEKĄ SZPROTAWĄ (2025).

Tak to w życiu nierzadko bywa, że o szczęściu zdecyduje przypadek. Wydawałoby się, że to drobny epizod z niedawnym odnalezieniem i zabezpieczeniem zabytkowego kamiennego bloczka z inskrypcjami, a jednak doprowadził w następstwie do znaczącego odkrycia. Pochodzący z końca XIX wieku Most Laubego, do 1945 roku *Laube-Brücke*, w Szprotawie okazuje się znamienitym zabytkiem.

Film o odnalezieniu i zabezpieczeniu bloczka:
https://www.youtube.com/shorts/FgbtFSmWRIM

Na bloczku z piaskowca widnieje napis w jęz. niem. *„H.Pickel Bauführer”*, który odnosi się do kierownika budowy mostu. Jak zauważono, na początku 2025 roku nieznany sprawca odłupał kilka elementów mostu i wrzucił do rzeki, w tym ów fragment nadproża z napisem. Całe zdarzenie zainspirowało pracowników Muzeum Ziemi Szprotawskiej do zbadania historii budowy mostu.

Ustalono, że Most Laubego w Szprotawie zbudowała w 1891 roku firma *„Gansel”* z sąsiedniego Bolesławca *(P.Gansel Bunzlau)*. Ta sama, której dziełem jest słynny blisko pięćsetmetrowy wiadukt kolejowy w Bolesławcu, a także budowle na Zamku Kliczków, Pałacu

FOT. ODNALEZIONY I URATOWANY BLOCZEK Z INSKRYPCJĄ ZABEZPIECZONY W KAJAKU (2025).

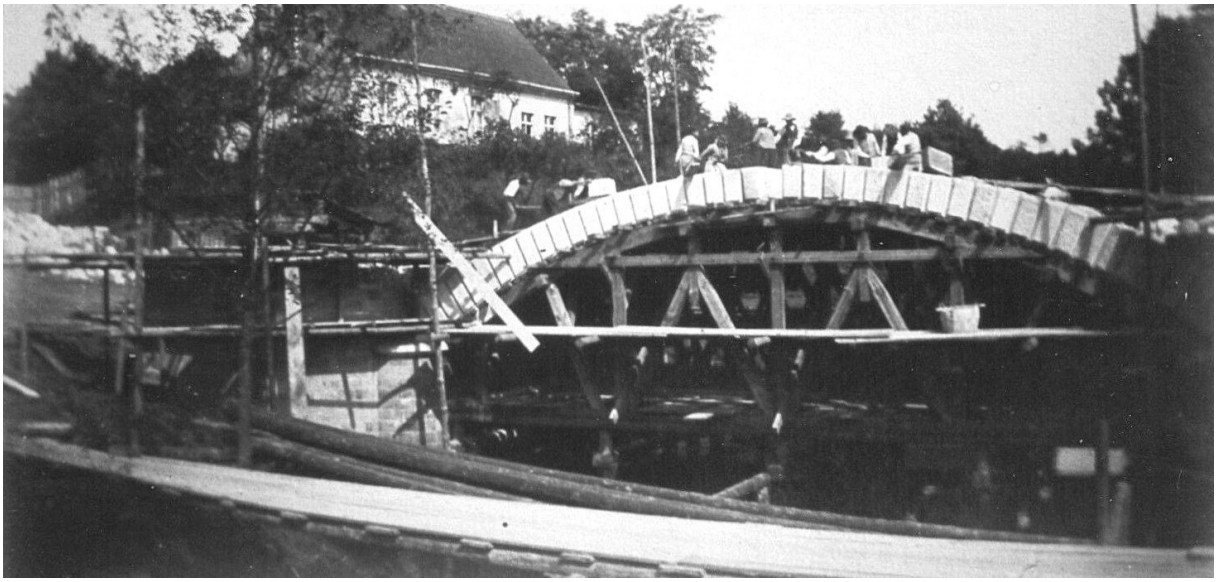

FOT. BUDOWA MOSTU LAUBEGO W SZPROTAWIE W 1891 ROKU.

FOT. MOST LAUBEGO W SZPROTAWIE NA PRZEŁOMIE XIX/XX WIEKU.

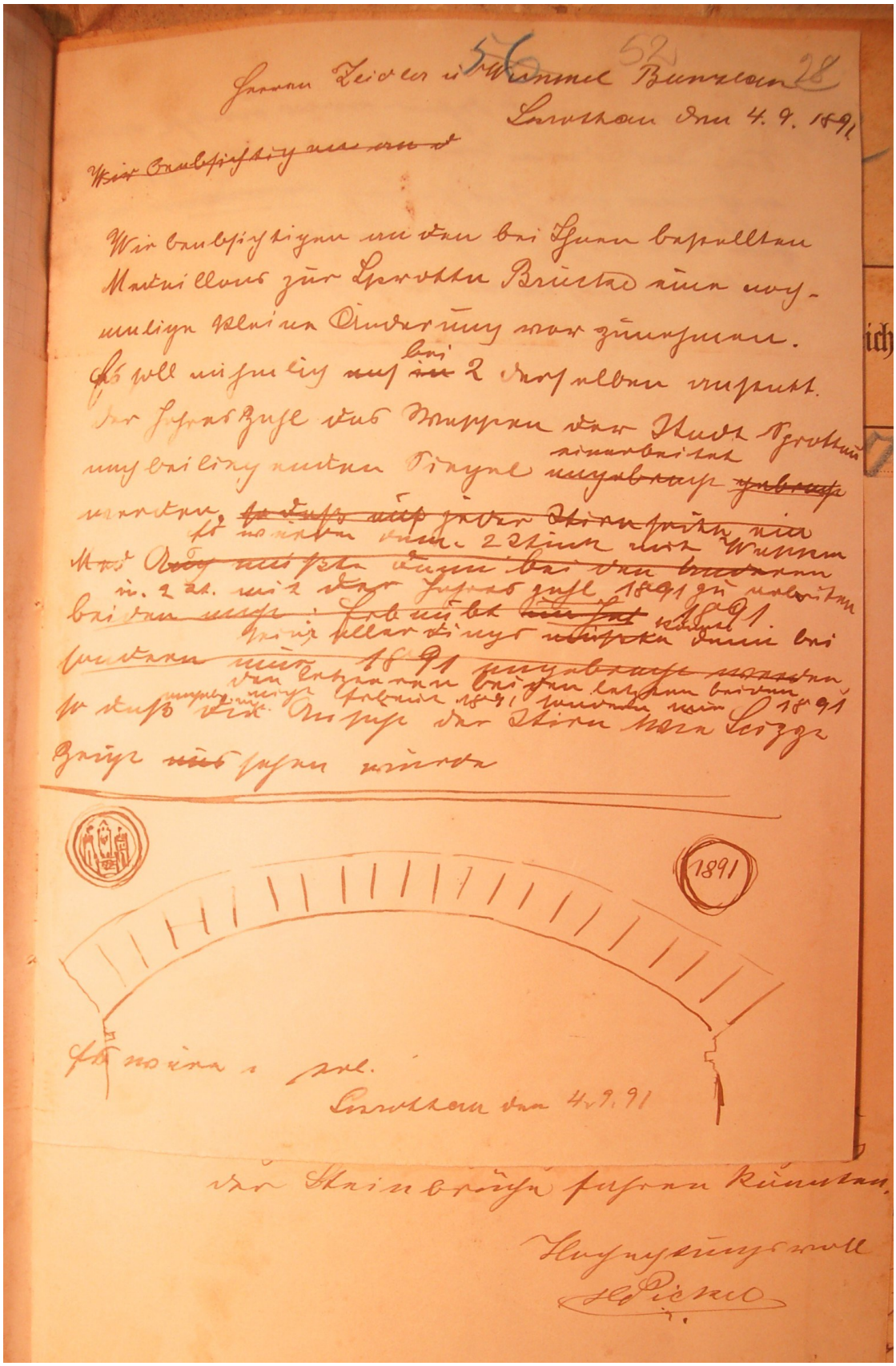

FOT. KORESPONDENCJA Z 4 WRZEŚNIA 1891 ROKU Z FIRMĄ „ZEIDLER U. WIMMEL" Z BOLESŁAWCA W SPRAWIE MEDALIONÓW DO MOSTU LAUBEGO W SZPROTAWIE (AP W ZIELONEJ GÓRZE). DRUGI DOKUMENT - PONIŻEJ ZAWIERA PODPIS KIEROWNIKA BUDOWY MOSTU – H.PICKEL, KTÓREGO NAZWISKO WYRYTO TAKŻE NA NADPROŻU MOSTU.

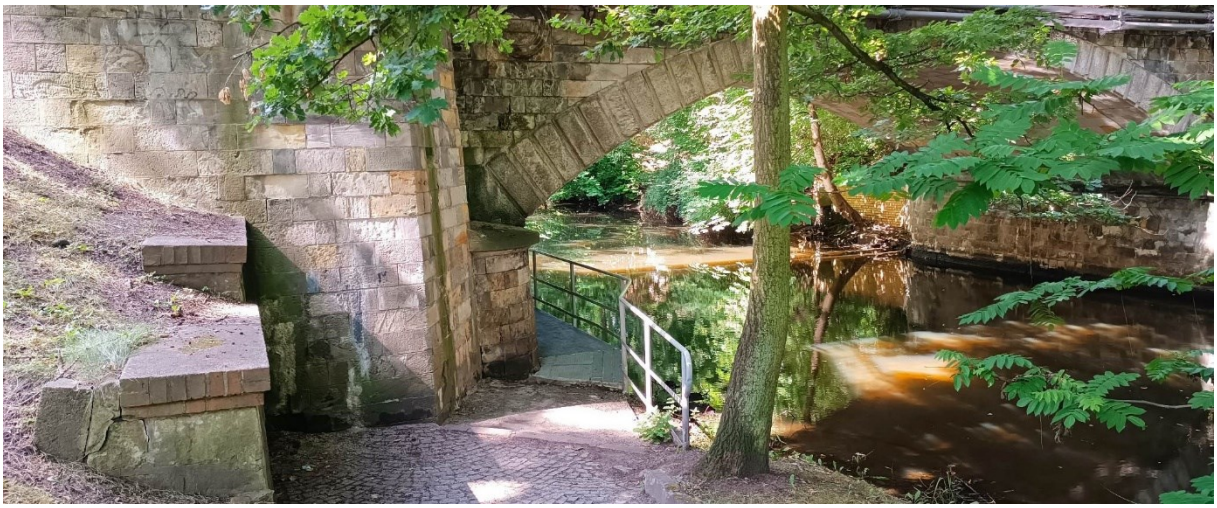

FOT. MOST LAUBEGO W SZPROTAWIE OD STRONY WSCHODNIEJ (2025).

Przemków, pałacu w Borowie Wielkim, dalej wieża i grobowiec księcia kurlandzkiego w Żaganiu, grobowiec w Parku Mużakowskim i wiele innych. Ale to nie koniec rewelacji.

Elementy artystycznego wykończenia mostu, wykonane z żółtego piaskowca, dostarczyła europejskiej sławy firma kamieniarska *„Zeidler und Wimmel”*, działająca jeszcze do niedawna! Ta sama, której dzieła zobaczymy m.in. na budynku niemieckiego parlamentu – Reichstagu, katedry berlińskiej - Berliner Dom, muzeum – Pergamon w Berlinie oraz wielu innych znanych i znamienitych. Balustrady mostu zostały wykonane z kutej stali i wykończone motywami florystycznymi. Na poszerzonych przyczółkach mostu rozlokowano obustronnie tarasy widokowe.

Budowla otrzymała imię Heinricha Laubego (1806-1884), urodzonego w Szprotawie dramaturga i dyrektora teatru wiedeńskiego. Tuż przy moście stał jego pomnik, jednakże zaginął w niewyjaśnionych okolicznościach w trakcie lub zaraz po II wojnie światowej.

Lokalizacja Mostu Laubego w Szprotawie:
https://maps.app.goo.gl/jLNDyxpa2qjW9a6H7

Most Laubego stanowi obecnie część zabytkowego Parku Goepperta, za którego rewitalizację Gmina Szprotawa otrzymała w 2023 roku wyróżnienie w dorocznym konkursie Towarzystwa Urbanistów Polskich na najlepiej zorganizowaną przestrzeń publiczną. Pod mostem wiedzie kładka, łącząca promenady parku północnego ze środkowym, chętnie wykorzystywana przez uczniów jako miejsce do spotkań i kontemplacji. Most wygląda uroczo również z perspektywy kajaka.

Budowa mostu w 1891 roku była jednocześnie połączona z budową nowej drogi wychodzącej ze szprotawskiego rynku i łączącej go z obecną ul. Kopernika (do 1945 r. zwana *Hampelbergstrasse*). Nowy masywny most zastąpił wcześniejszą kładkę wiodącą do gospody *„Zum Berge”* przy wspomnianej ulicy. Natomiast nowa, wyłożona grubą kostką granitową prosta droga zastąpiła wcześniejszą ścieżkę. Ówczesny stan i ten projektowany ukazane zostały

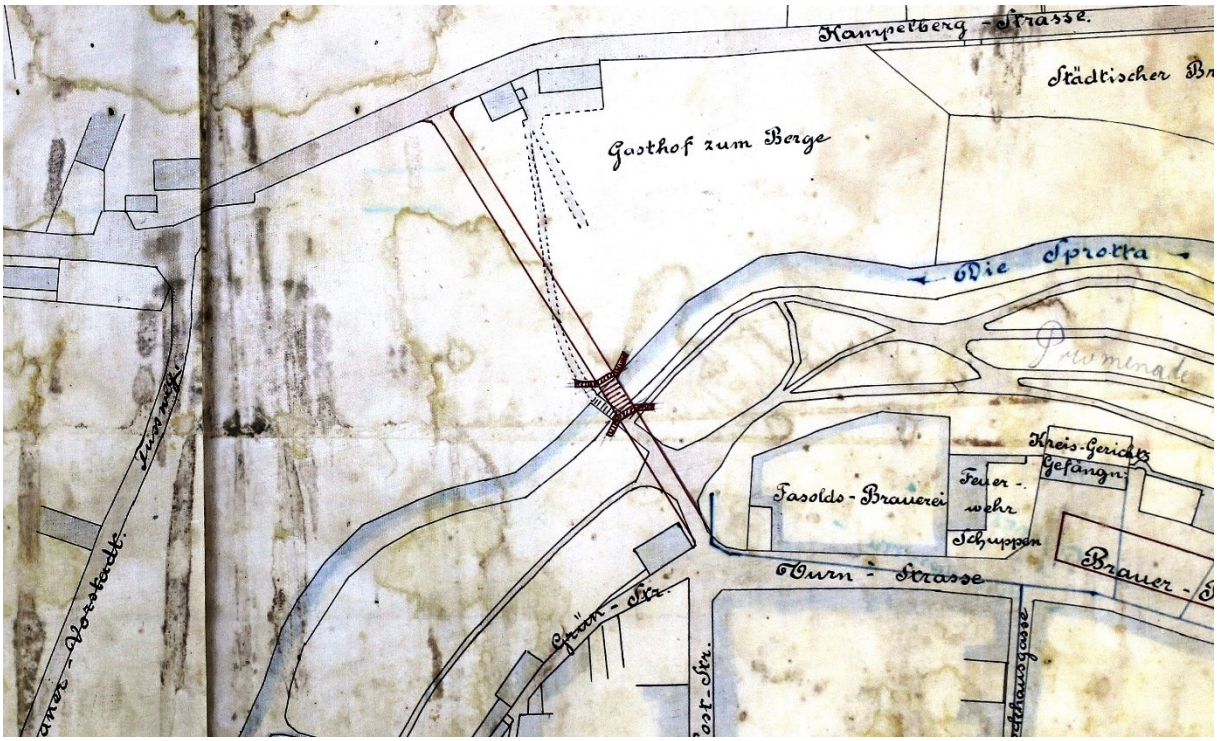

FOT. PLAN MIASTA SZPROTAWA Z 1890 ROKU (AP W ZIELONEJ GÓRZE).

FOT. MOST LAUBEGO W SZPROTAWIE (2025).

na planie miasta Szprotawa z 1890 roku (patrz poniżej), którego oryginałem dysponuje Archiwum Państwowe w Zielonej Górze.

Warta odnotowania jest informacja, że w Szprotawie znajduje się jeszcze jedno dzieło zakładu „Zeidler u. Wimmel". To balkon z herbem miasta w medalionie, stanowiący element unikatowego dwuwieżowego ratusza. Po wewnętrznej stronie balkonu z żółtego piaskowca odkryto gmerk, czyli osobisty znak kamieniarski z datą „1934". Do kogo należał ów znak, przez długie lata pozostawało tajemnicą. To dwie krzyżujące się linie z literami „Z" i „W".

AUTOR:
© MACIEJ BORYNA 2026
MUZEUM ZIEMI SZPROTAWSKIEJ

ZOBACZ TAKŻE:
RATUSZ W SZPROTAWIE I REICHSTAG...
HTTPS://ARCHIVE.ORG/DETAILS/RATUSZ-W-SZPROTAWIE-I-REICHSTAG-BY-MACIEJ-BORYNA-2025

SKORZYSTANO:

- ZESPÓŁ: 89/955/0 AKTA MIASTA SZPROTAWA » SERIA: 2.9.4 WEGE-, STRASSEN- UND BRIICKENSACHEN » JEDNOSTKA: 2547 DIE SANDSTEIN-ARBEITEN ZUM BAU DER SPROTTE BRÜCKE ZEIDLER U[ND] WIMEL; P.GANSEL IN BUNZLAU (BOLESŁAWIEC).

- BORYNA M., *RATUSZ W SZPROTAWIE I REICHSTAG*, 2025, HTTPS://ARCHIVE.ORG/DETAILS/RATUSZ-W-SZPROTAWIE-I-REICHSTAG-BY-MACIEJ-BORYNA-2025, [DOSTĘP 18.02.2026].

- BORYNA M. I RYSZAWY J., *ZAŁOŻENIA DO KONCEPCJI ZAGOSPODAROWANIA PARKU GOEPPERTA W SZPROTAWIE*, 2020, HTTPS://ARCHIVE.ORG/DETAILS/ZALOZENIADOKONCEPCJIZAGOSPODAROWANIAPARKUGOEPPERTAWSZPROTAWIE2020_202002/PAGE/N33/MODE/2UP, [DOSTĘP 18.02.2026].

- PRUS P., *NAJLEPSZE PRZESTRZENIE PUBLICZNE 2023 WEDŁUG TUP*, [W:] ARCHITEKTURA-MURATOR, 13.11.2023 HTTPS://ARCHITEKTURA.MURATORPLUS.PL/KONKURSY/NAJLEPSZE-PRZESTRZENIE-PUBLICZNE-2023-WEDLUG-TUP-AA-CJD9-X12I-YSRJ.HTML, [DOSTĘP 18.02.2026].